

Victoria Hislop

Het eiland

Plaka, 1953

Een koude wind striemde door de smalle straatjes van Plaka en verdoofde de vrouw zowel geestelijk als lichamelijk, hoewel de pijn om haar naderende vertrek nog steeds voelbaar was. Terwijl ze de laatste paar meters naar de kade strompelde, leunde ze zwaar op haar vader. Haar tred was die van een oud vrouwtje voor wie elke stap een pijnscheut betekent. Haar pijn was echter niet lichamelijk. Ze had een sterk lichaam, net als elke andere jonge vrouw die haar hele leven de gezonde Kretenzer lucht had ingeademd. Ook haar huid was nog jeugdig en haar ogen waren net zo diepbruin en helder als van elk ander meisje op het eiland.

Toen de met touw vastgebonden bundels bagage werden ingeladen, deinde het bootje heen en weer op het water. De oudere man liet zich er langzaam in zakken. Met één hand probeerde hij het vaartuig stabiel te houden en met de andere hielp hij zijn dochter aan boord. Vervolgens sloeg hij een deken om haar heen om haar tegen de elementen te beschermen. De enige zichtbare aanwijzingen dat ze niet gewoon een stuk bagage was, waren haar lange donkere lokken die dansten in de wind. Voorzichtig maakte hij de boot los van de kade – er viel niets meer te zeggen of te doen – en hun tocht begon. Dit was niet het begin van een tochtje om voorraden af te leveren. Het was het begin van een enkele reis naar een nieuw leven: een leven op Spinalonga.

Deel 1

1

Plaka, 2001

Het touw schoot los van de meerpaal en bespatte de blote armen van de vrouw met zeewater. De druppels verdampten snel onder de wolkeloze hemel, en terwijl de brandende zon op haar neer scheen, zag ze dat het zoute water ingewikkelde kristalpatronen op haar huid had achtergelaten, als een tatoeage van diamanten. Alexis was de enige passagier in de kleine, gehavende boot, en terwijl ze van de kade naar het verlaten eiland in de verte voer, huiverde ze bij de gedachte aan al die mannen en vrouwen die haar voor waren gegaan.

Spinalonga. Ze speelde met het woord en liet het als een olijfpit om haar tong rollen. Het eiland lag recht voor haar, en naarmate de boot het grote Venetiaanse fort voor de kust naderde, voelde ze de aantrekkingskracht van het verleden en werd ze overweldigd door de betekenis die het bouwwerk nog altijd had. Dit, mijmerde ze, kon wel eens een plek zijn waar de geschiedenis nog warm was, niet steenkoud, en waar de bewoners echte mensen waren en geen mythische figuren. Hoe anders zou het hier zijn dan in de oude paleizen en op de archeologische vindplaatsen die ze de afgelopen weken, maanden – zelfs jaren – had bezocht.

Alexis had nog een dag de ruïnes van Knossos kunnen bezoeken om te proberen zich uit al die brokstukken een beeld vormen van hoe het leven er vierduizend jaar geleden had uitgezien. Maar de laatste tijd had ze het gevoel gekregen dat de antieke wereld eigenlijk te ver van haar af stond om zich écht betrokken te kunnen voelen en zich in te leven hoe het precies was geweest. Hoewel ze archeologie had gestudeerd en in een museum werkte, merkte ze dat haar belangstelling voor het onderwerp met de dag afnam. Haar vader was een gepassioneerd archeoloog en ze had altijd het kinderlijke idee gehad dat ze in zijn stoffige voetsporen zou treden. Voor iemand als Marcus Fielding was een beschaving nooit te oud om zijn interesse te wekken, maar voor Alexis, die nu tweeëntwintig was, was de os die ze eerder die dag

op straat was gepasseerd aanzienlijk reëler en belangrijker dan de Minotaurus in het hart van het legendarische Kretenzer labyrint.

Maar op dit moment was de richting die haar carrière nam van ondergeschikt belang. Haar twijfels over Ed wogen zwaarder. Terwijl ze zich al die dagen van hun vakantie in Griekenland hadden gekoesterd in de warmte van de nazomerzon, was het einde van hun ooit zo veelbelovende relatie in zicht gekomen. Hun liefde was er een die had kunnen opbloeien in de exclusieve microkosmos van een universiteit, maar die in de buitenwereld was verdord en na drie jaar op een zwak stekje was gaan lijken dat niet was aangeslagen nadat het vanuit de kas in de border was geplamt.

Ed was knap, dat stond buiten kijf. Maar het was juist zijn knappe uiterlijk waaraan ze zich soms dood ergerde en ze was er zeker van dat het bijdroeg aan zijn arrogantie en zijn soms zo benijdenswaardige zelfvertrouwen. Ze hadden elkaar op een soort tegenpolen-trekken-elkaar-aan-manier gevonden: Alexis met haar blanke huid en donkere haren en ogen, Ed met zijn blonde, blauwogige, bijna Arische uiterlijk. Maar soms had ze het gevoel dat haar eigen meer temperamentvolle aard werd afgezwakt door Eds behoefte aan orde en discipline, en ze wist dat dit niet was wat ze wilde; zelfs aan haar verlangen naar dat kleine beetje spontaniteit leek hij een hekel te hebben.

Ook aan veel van zijn andere eigenschappen, die door de buitenwereld in het algemeen als pluspunten werden gezien, was ze zich gaan ergeren. Om te beginnen zijn zelfverzekerdheid, die voortkwam uit het feit dat hij precies wist hoe zijn toekomst eruit zou zien. Die zekerheid had hij al vanaf zijn geboorte. Ed was een baan voor het leven beloofd op een advocatenkantoor en de jaren zouden zich voor hem ontvouwen volgens een voorbestemd patroon van carrièrestappen en verhuizingen naar voorspelbare wijken. Alexis' enige zekerheid was haar inzicht dat ze niet bij elkaar pasten. Naarmate de vakantie vorderde, had ze steeds meer tijd gehad om na te denken over de toekomst en daar kwam Ed niet in voor. Zelfs op huishoudelijk gebied klikte het niet tussen hen. Wanneer de tube tandpasta vanuit het midden werd leeggeknepen, was zij altijd de schuldige, niet Ed. De manier waarop hij op haar slordige gedrag reageerde was tekenend voor hoe hij in het leven stond, en ze vond dat hij met zijn gehamer op orde en netheid veel te ver ging. Ze probeerde respect op te brengen voor zijn ordelijke aard, maar ergerde zich aan zijn onuitgesproken kritiek op

haar enigszins chaotische levensstijl. Dan dacht ze vaak aan haar vaders donkere, rommelige studeerkamer, waar ze zich altijd zo thuis voelde, terwijl ze van de slaapkamer van haar ouders, met haar moeders voorkeur voor licht en orde, de rillingen kreeg.

Ed had altijd alles mee gehad. Hij was een zondagskind: altijd moeiteloos de beste van de klas en jaar na jaar uitgeroepen tot beste sportman. De perfecte klassenvertegenwoordiger. Het zou even slikken zijn wanneer die zeepbel zou barsten. Hij was grootgebracht met het idee dat de wereld zijn oester was, maar Alexis was gaan inzien dat ze daar niet samen met hem in opgesloten wilde zitten. Zou ze echt haar onafhankelijkheid kunnen opgeven om met hem te gaan samenwonen? Dat lag als volgende stap voor de hand. Een ietwat sjofele etage in Crouch End versus een luxe appartement in Kensington – je moest wel gek zijn om zo'n appartement af te wijzen. Hoewel Ed verwachtte dat ze in de herfst bij hem zou intrekken, waren er toch een paar vragen die ze zichzelf moest stellen: wat had het voor zin om te gaan samenwonen als het toch niet haar bedoeling was om te trouwen? En was hij de man die ze als de vader van haar kinderen zou willen, mocht het zover komen? Al die vragen speelden al weken, nee zelfs maanden door haar hoofd en ze zou vroeg of laat de knoop door moeten hakken. Ed had het zo druk deze vakantie dat hij nauwelijks leek te merken dat ze met de dag stiller werd; hij voerde bijna altijd het woord en was constant bezig met regelen en organiseren.

Hoe anders was deze reis dan de vakanties die ze als studente met haar vriendinnen langs de Griekse eilanden had gemaakt. Ze waren toen zo vrij als een vogeltje geweest en hadden op al die lange, zonnovergoten dagen alleen gedaan wat hun hart hun ingaf; de vraag welk café het werd, op welk strand er werd gezonnebaad en wanneer ze naar het volgende eiland zouden hoppen, werd bepaald door een 20-drachmen-munt op te gooien. Het was nauwelijks voor te stellen dat ze ooit zo zorgeloos had geleefd. Deze reis was er een van kleine ergerissen, ruzies en zelfonderzoek; het was een strijd die al was begonnen lang voordat ze voet op Kreta hadden gezet.

Terwijl ze haar tas voor de vakantie had staan inpakken, had ze zich afgevraagd: hoe is het mogelijk dat ik op mijn vijftiengste nog altijd zo hopeloos onzeker over de toekomst ben? Hier sta ik dan, in een etage die niet van mij is, ik doe werk dat ik niet leuk vind en ga op vakantie met een man om wie ik nauwelijks geef. Waar ging het fout?

Tegen de tijd dat Alexis' moeder, Sofia, zo oud was als zij, was ze al een paar jaar getrouwd en had ze twee kinderen. Hoe had ze zich al op jonge leeftijd zo volwassen kunnen gedragen? Waarom was ze al zo gezetteld terwijl Alexis zich nog bijna een kind voelde? Als ze meer te weten kwam over de manier waarop haar moeder in het leven stond, was ze misschien beter in staat haar eigen beslissingen te nemen.

Sofia was echter altijd zeer terughoudend geweest over haar achtergrond en door de jaren heen had haar geslotenheid een barrière opgeworpen tussen haar en haar dochter. Alexis vond het nogal ironisch dat het bestuderen en begrijpen van het verleden in haar familie sterk werd aangemoedigd terwijl tegelijkertijd werd verhinderd dat ze haar eigen verleden onder de loep nam; het gevoel dat Sofia iets voor haar kinderen verborg wierp een schaduw van wantrouwen over hun relatie. Sofia Fielding leek niet alleen haar verleden te hebben begraven maar de grond erboven nog eens extra hard te hebben aange-stampt.

Alexis had slechts één aanknopingspunt voor haar moeders verleden: een verbleekte trouwfoto in een barok zilveren lijstje, dat al zo lang Alexis zich kon herinneren op Sofia's nachtkastje had gestaan. Het zilver van het lijstje was afgesleten van het poetsen. Toen Alexis nog klein was en het grote, bobbelige bed van haar ouders als trampoline had gebruikt, had het beeld van het glimlachende maar nogal stijf poserende paar op de foto altijd mee op en neer bewogen. Soms vroeg ze haar moeder naar de mooie vrouw in kant en de statige man met het platinablonde haar. Hoe heetten ze? Waarom hadden ze grijs haar? Waar waren ze nu? Sofia had altijd zo kort mogelijk geantwoord: dat het tante Maria en oom Nikolaos waren, dat ze op Kreta hadden gewoond en dat ze nu allebei dood waren. Met die antwoorden had Alexis toen genoeg genomen – maar nu wilde ze meer weten. Het was vooral de status van deze foto – de enige ingelijste foto in het hele huis, op de foto's van haarzelf en haar jongere broer, Nick, na – die haar het meest intrigeerde. Dit paar was duidelijk heel belangrijk geweest in haar moeders jeugd en toch leek Sofia liever niets over hen te vertellen. Sterker nog, ze weigerde koppig antwoord te geven als er naar werd gevraagd. Tegen de tijd dat Alexis ging puberen had ze haar moeders behoefte aan privacy leren respecteren – het was vergelijkbaar met haar eigen tienerinstinct om zich af te sluiten. Maar daar was ze inmiddels overheen gegroeid.

Op de avond voordat ze met vakantie zou gaan, was ze nog op bezoek gegaan bij haar ouders, die in een Victoriaans rijtjeshuis in een rustige straat in Battersea woonden. Hoewel het een familietraditie was om in een Grieks buurtrestaurantje te gaan eten voordat Alexis of Nick aan een nieuw universitair jaar begon of een buitenlandse reis ging maken, had Alexis deze keer een andere reden voor haar bezoek. Ze wilde haar moeder om advies vragen over haar relatie met Ed en, niet minder belangrijk, haar uithoren over haar verleden. Alexis arriveerde ruim een uur te vroeg, vastbesloten haar moeder zover te krijgen dat ze een tipje van de sluier zou oplichten. Met een klein beetje meer duidelijkheid zou ze al tevreden zijn.

Ze liet zichzelf binnen, liet haar zware rugzak op de tegelvloer zakken en gooide haar sleutel met een kletterend geluid in de gehamerde koperen schaal op de boekenplank in de hal. Alexis wist dat haar moeder niets vervelender vond dan te worden overvallen.

‘Hoi, mam!’ riep ze in de stille ruimte van de hal. Ze vermoedde dat haar moeder boven was en nam met twee treden tegelijk de trap. Toen ze de slaapkamer van haar ouders binnenging, verwonderde ze zich zoals altijd even over de strakke, ordelijke uitstraling. Een bescheiden verzameling halskettingen hing over een hoek van de spiegel en op Sofia’s toilettafel stonden drie flesjes parfum keurig naast elkaar. Voor de rest vielen er geen snuisterijen in de kamer te ontdekken. Nergens een verwijzing naar haar moeders persoonlijkheid of verleden, geen schilderijtje aan de muur, geen boek op haar nachtkastje. Alleen die ingelijste foto naast haar bed. Ook al deelde ze de kamer met Marcus, het was duidelijk Sofia’s ruimte, en haar behoefte aan netheid overheerste hier. Elk lid van het gezin had zijn of haar eigen plek en elke plek had zijn eigen, persoonlijke sfeer.

Het strakke minimalisme in de ouderlijke slaapkamer was dus Sofia’s terrein; Marcus’ eigen plek was zijn studeerkamer, waar de boeken in stapels op de grond stonden. Soms vielen deze hoge torens om en lagen de boeken verspreid over de vloer; de enige manier om dan bij zijn bureau te komen was door de in leer gebonden boeken als stapstenen te gebruiken. Marcus werkte graag in deze tempelruïne van boeken; het deed hem denken aan een van zijn archeologische opgravingen, waar elke steen zorgvuldig was gelabeld, ook al zag het terrein er voor het ongeoefende oog uit als een veld vol puin. Het was altijd warm in zijn kamer, en zelfs als kind was Alexis vaak naar binnen ge-

slopen om er een boek te lezen. Dan nestelde ze zich in de zachte leren stoel met de kapotte zitting, die op een of andere manier toch de meest knusse stoel in huis was.

Hoewel de kinderen al lang uit huis waren, waren hun slaapkamers nooit veranderd. De muren van Alexis' kamer hadden nog altijd een deprimerende paarse kleur, die ze had uitgezocht toen ze een nukkige vijftienjarige puber was. De beddensprei, het vloerkleed en de kleerkast hadden de bijpassende tint mauve, de kleur van migraine- en woedeaanvallen – zelfs Alexis dacht er nu zo over, maar destijds wilde ze het per se zo hebben. Haar ouders zouden de kamer vast een keer overschilderen, maar in een huis waar interieurdesign en woningtextiel een lage prioriteit hadden, kon het nog wel eens tien jaar duren voordat dat gebeurde. De kleuren in Nicks kamer deden er allang niet meer toe – tussen de posters van Arsenalspelers, heavy-metalbands en blondines met onwaarschijnlijk grote borsten was geen centimeter muur meer te ontdekken. De zitkamer was een ruimte die gedeeld werd door Alexis en Nick, waar ze twintig jaar lang in het halfdonker miljoenen uren stilletjes televisie hadden zitten kijken. Maar de keuken was van iedereen. De ronde grenenhouten tafel uit de jaren zeventig – het enige meubelstuk dat Sofia en Marcus samen hadden gekocht – vormde het middelpunt, de plek waar iedereen bij elkaar kwam, praatte, spelletjes deed, at en, ondanks de verhitte discussies en meningsverschillen die er werden uitgevochten, de gezinsband werd gesmeed.

‘Hallo,’ begroette Sofia haar dochter in de spiegel terwijl ze verder ging met het borstelen van haar korte geblondeerde haar. Intussen rommelde ze in haar juwelenkistje. ‘Ik ben bijna klaar,’ voegde ze eraan toe terwijl ze een paar koraalrode oorbellen indeed die precies bij haar blouse pasten.

Sofia zou het Alexis nooit laten merken, maar ze had vanavond een knoop in haar maag terwijl ze zich klaarmaakte voor het etentje. Het herinnerde haar aan al die keren dat haar dochter aan een nieuw universitair jaar zou beginnen en ze vrolijkheid moest veinzen terwijl ze wist dat ze Alexis spoedig kwijt zou zijn. Maar hoe heftiger de gevoelens die Sofia moest onderdrukken, hoe beter ze haar emoties leek te kunnen verbergen. Toen ze naar het spiegelbeeld van haar dochter keek, en naar haar eigen gezicht ernaast, ging er een schok door haar heen. Wat ze zag was niet het gezicht van de tiener dat ze nog altijd in

gedachten had, maar het gezicht van een volwassene, wier vragende ogen kruisten met de hare.

‘Hallo, mam,’ zei Alexis kalm. ‘Hoe laat is papa terug?’

‘Heel gauw, hoop ik. Hij weet dat je morgen vroeg op moet, dus hij heeft beloofd niet al te laat thuis te zijn.’

Alexis pakte de foto van het nachtkastje en haalde diep adem. Ook al was ze vijftientig, ze betrapte zichzelf erop dat ze moed moest verzamelen om het verboden terrein van haar moeders verleden te durven betreden, alsof ze onder een rood-wit afzetlint om de plaats van een misdrijf moest glippen. Ze wilde per se weten wat haar moeder ervan vond. Sofia trouwde voor haar twintigste, en Alexis wilde weten of het dom van haar zou zijn wanneer ze een man als Ed liet schieten. Of zou haar moeder, net als zijzelf, vinden dat het feit dat die vraag in haar hoofd opkwam al aangaf dat hij niet de juiste man voor haar was? In gedachten oefende ze haar vragen. Hoe had haar moeder al op zo’n jonge leeftijd geweten dat de man met wie ze ging trouwen ‘de ware’ was? Hoe kon ze weten dat ze de volgende vijftig, zestig en misschien wel zeventig jaar gelukkig met hem zou zijn? Maar op het moment dat ze haar mond opendeed, bedacht ze zich, bang door haar moeder te worden afgewezen. Maar er was één vraag die ze móést stellen.

‘Kan ik...’ vroeg Alexis, ‘kan ik misschien gaan kijken waar jij bent opgegroeid?’ Behalve een voornaam die naar haar Griekse bloed verwees, waren haar donkerbruine ogen de enige aanwijzing dat ze haar moeders genen had, en vanavond maakte ze volop gebruik van die ogen door haar moeders blik te vangen. ‘We gaan aan het einde van de vakantie naar Kreta. Het zou zonde zijn er niet heen te gaan als ik toch in de buurt ben.’

Sofia was een vrouw die er moeite mee had te glimlachen, haar gevoelens te tonen of iemand te omhelzen. Ze was van nature gereserveerd en was altijd meteen geneigd een excuus te verzinnen. Maar iets hield haar vanavond tegen. Marcus had haar zo vaak gezegd dat Alexis altijd hun kind zou blijven, maar niet een kind dat haar moeder altijd nodig zou hebben. Daar kon ze zich tegen blijven verzetten, maar ze wist dat hij gelijk had; de jonge onafhankelijke vrouw tegenover haar bevestigde dat. In plaats van dicht te klappen, zoals Sofia meestal deed wanneer het gesprek, al was het maar zijdelings, op haar verleden kwam, reageerde ze onverwacht vriendelijk. Ze besepte voor het eerst